

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru:**Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Lepšia ochrana oznamovateľov na úrovni EÚ**

[COM(2018) 214 final]

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochrane osôb nahlásujúcich porušenia práva Únie

[COM(2018) 218 final]

(2019/C 62/26)

Spravodajkyňa: **Franca SALIS-MADINIER**

Konzultácia	Európsky parlament, 28. 5. 2018 Rada Európskej únie, 29. 5. 2018 Európska komisia, 18. 6. 2018
Právny základ	článok 43 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo
Prijaté v sekcii	26. 9. 2018
Prijaté v pléne	18. 10. 2018
Plenárne zasadnutie č.	538
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	158/77/15

1. Závbery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) sa domnieva, že okrem chránenia oznamovateľov je ochrana oznamovateľov tiež dôležitým nástrojom, ktorý podnikom pomáha lepšie riešiť nezákonné a neetické konanie.

1.2. EHSV oceňuje, že niektoré podniky zaviedli postupy zamerané na ochranu oznamovateľov a že 10 z 28 členských štátov už zaviedlo komplexné rámce na ochranu oznamovateľov.

1.3. EHSV sa domnieva, že rozsah pôsobnosti smernice by sa mal posudzovať na základe hodnotenia jej vykonávania a že by mal byť dostatočne široký na to, aby dokázal chrániť všeobecný záujem.

1.4. EHSV nabáda Komisiu, aby prehodnotila právny základ smernice tak, že do neho zahrnie aj práva pracovníkov s odkazom na článok 153 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

1.5. Bývalí zamestnanci, zástupcovia odborových zväzov pracovníkov a právnické osoby podľa definície v článku 3 môžu pri oznamovaní možnosť využiť rovnakú ochranu a musia sa výslovne uviesť v článku 2 tejto smernice.

1.6. EHSV v záujme rovnosti a právnej istoty odporúča (článok 13) dvojstupňový postup oznamovania, v rámci ktorého bude môcť oznamovateľ podľa svojej voľby najskôr použiť vnútorné nástroje alebo obrátiť sa na príslušné orgány a následne v prípade potreby na občiansku spoločnosť/médiá.

1.7. EHSV odporúča, aby sa oznamovatelia mohli vo všetkých štádiách oznamovania obrátiť na zástupcov odborových zväzov, ktorí by boli oprávnení ich zastupovať a poskytovať im poradenstvo a podporu.

1.8. Smernica musí jasnejšie podnecovať k tomu, aby sa so zástupcami odborových zväzov pracovníkov viedli rokovania o vnútornom systéme oznamovania ako predmete sociálneho dialógu v súlade s odporúčaním Rady Európy z roku 2014 a so správou Európskeho parlamentu z roku 2017.

- 1.9. EHSV odporúča, aby oznamovateľ, ktorý urobil anonymné oznámenie, mal v prípade odhalenia svojej totožnosti nárok na ochranu podľa tejto smernice.
- 1.10. EHSV odporúča, aby sa v článku 15 ods. 5 urobila zmena týkajúca sa *prima facie* dôkazného bremena. Stačí, ak oznamovateľ „poskytne skutkové okolnosti, na základe ktorých urobil oznámenie“.
- 1.11. EHSV v článku 15 ods. 6 odporúča, aby sa náhrada škôd neriadila vnútroštátnou právnou úpravou (ktorá je rozdielna), ale aby sa v smernici podľa vzoru právnej úpravy v Spojenom kráľovstve stanovila úplná náhrada škôd bez maximálneho stropu.
- 1.12. EHSV žiada zrušenie odseku 2 článku 17, ktorý považuje za nepotrebný (sankcie za ohováranie alebo krivé obvinenie upravuje vnútroštátne právo).
- 1.13. EHSV nabáda Komisiu, aby do článku 19 doplnila výslovnú doložku zákazu zníženia úrovne ochrany, ktorou by sa zaručilo, že pri vykonávaní smernice nebude v žiadnom prípade možné obmedziť práva oznamovateľov priznané pred prijatím smernice v členských štátoch a v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje, ak sú už existujúce práva priaznivejšie.
- 1.14. EHSV odporúča zaviesť povinné uverejňovanie pravidelných správ verejnoprávnych subjektov a členských štátov.
- 1.15. EHSV vyzýva Komisiu, aby do smernice doplnila osvetové kampane na európskej a vnútroštátnej úrovni, určené najmä mladým ľuďom, v snahe zmeniť vnímanie oznamovateľov.

2. Kontext

- 2.1. K nezákonným činnostiam a zneužitiu práva môže dôjsť v každej organizácii, či už je súkromná alebo verejná. Tieto činnosti môžu mať pritom rôzne podoby, ako napríklad podobu korupcie alebo podvodu, pochybenia, vyháňania sa daňovými povinnosťami alebo nebalosti. A ak sa neriešia, môžu viesť k vážnemu poškodeniu verejného záujmu.
- 2.2. Schopnosť predvídať, napravnáť alebo eliminovať rizikovú situáciu je prínosom pre občanov, podniky, pracovníkov (zabránenie úmrtiu alebo zraneniu, trestnému stíhaniu, finančnej strate, ohrozeniu dobrej povesti). Oznamovanie protispoločenskej činnosti, ktoré Komisia navrhuje chrániť touto smernicou, je oznámenie urobené v mene všeobecného záujmu a v prospech celej spoločnosti.
- 2.3. Osoby, ktoré pracujú pre istú organizáciu alebo osoby, ktoré sú s ňou v kontakte v rámci pracovných činností, často ako prvé vedú o protiprávnej činnosti. Oznamovatelia, t. j. osoby, ktoré oznámia (v rámci dotknutej organizácie alebo externému orgánu) alebo zverejnia takéto konania, môžu teda zohrávať dôležitú úlohu pri zastavení takéhoto konania. Mnohé osoby tak však nerobia. Podľa medzinárodných štúdií sú hlavné dôvody mlčania strach z odvetných opatrení, obava z toho, že oznámenie bude zbytočné a nevedomosť, na koho sa obrátiť. V rámci verejnej konzultácie, ktorú Komisia uskutočnila v roku 2017, sa 85 % respondentov domnieva, že pracovníci len veľmi zriedkavo alebo zriedkavo oznamujú ohrozenia alebo poškodenia verejného záujmu z obavy pred právnymi a finančnými následkami, ale aj z dôvodu negatívneho vnímania oznamovateľov. V niektorých krajinách oznamovateľov naďalej označujú za zradcov alebo udavačov. Oznámiť protispoločenskú činnosť je však aktom odvahy. Naopak udanie je aktom zbabelosti.
- 2.4. Z týchto dôvodov je dôležité zabezpečiť účinnú ochranu oznamovateľov. Na medzinárodnej úrovni, ako aj v jednotlivých členských štátoch už na to existujú nástroje. Rada Európy, Európsky parlament, Rada EÚ, ako aj organizácie občianskej spoločnosti a odborové zväzy už vyzvali na zavedenie právnych predpisov na úrovni EÚ v oblasti ochrany oznamovateľov konajúcich vo verejnom záujme. Niektoré európske podniky zaviedli postupy zamerané na ochranu oznamovateľov. Návrh Komisie vychádza z konštatovania, že ochrana oznamovateľov v EÚ je v súčasnosti nedostatočná, rozdielna v závislosti od členského štátu a nerovnomerná v závislosti od sektora.
- 2.5. Komisia preto navrhuje smernicu, ktorou sa zavádza ochrana oznamovateľov v cieľových oblastiach. Smernicu doplní oznámenie, ktorým sa stanovuje politický rámec na úrovni EÚ vrátane opatrení na podporu vnútroštátnych orgánov.
- 2.6. Cieľom tohto návrhu je stanoviť súbor spoločných minimálnych noriem zabezpečujúcich spoľahlivú ochranu oznamovateľov, ktorí oznámia porušenia práva EÚ, pred odvetnými opatreniami, pokiaľ ide o tieto oblasti: i) verejné obstarávanie; ii) finančné služby; iii) pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu; iv) bezpečnosť výrobkov; v) bezpečnosť dopravy; vi) ochrana životného prostredia; vii) jadrová bezpečnosť; viii) bezpečnosť potravín a krmív; ix) zdravie a dobré životné podmienky zvierat; x) verejné zdravie; xi) ochrana spotrebiteľov; xii) ochrana súkromia a osobných údajov a bezpečnosť sietí a informačných systémov.

2.7. Vzápahuje sa aj na porušenia pravidiel hospodárskej súťaže EÚ, na porušenia a zneužívanie právnych predpisov v oblasti zdaňovania podnikov a na poškodzovanie finančných záujmov EÚ.

2.8. V súlade s týmto návrhom budú musieť členské štáty zabezpečiť, aby podniky s najmenej 50 zamestnancami (alebo podniky, ktorých ročný obrat je vyšší ako 10 miliónov EUR) a verejné subjekty zaviedli vnútorné nástroje a postupy oznamovania na účely ich prijímania a preverovania. Členské štáty by tiež mali zabezpečiť, aby príslušné orgány disponovali vonkajšími nástrojmi oznamovania. Tieto nástroje musia zaručovať dôvernú totožnosť a informácií. Malé podniky a mikropodniky sú oslobodené od povinnosti vnútorných systémov oznamovania (s výnimkou finančného sektora alebo citlivých odvetví).

2.9. Návrh zakazuje priame alebo nepriame odvetné opatrenia proti oznamovateľom a stanovuje opatrenia, ktoré členské štáty musia prijať na zabezpečenie ich ochrany.

2.10. V návrhu sa napokon stanovujú účinné, primerané a odrádzajúce sankcie, ktoré sú potrebné na odrádzanie od i) činností zameraných na zabránenie oznamovania, odvetných opatrení, zlomyseľných konaní proti oznamovateľom a od porušení povinnosti zachovania dôvernosti ich totožnosti a na odrádzanie od ii) zlomyseľného a neopodstatneného oznamovania.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. Komplexné právne predpisy týkajúce sa ochrany oznamovateľov má do dnešného dňa iba desať štátov z 28 členských štátov. V Európe heterogénnosť a nedostatky v tejto ochrane poškodzujú verejný záujem a môžu sťažovať oznamovanie. V prípade trestných činov spáchaných v cezhraničných alebo nadnárodných spoločnostiach nemusí byť oznamovateľovi poskytnutá rovnaká ochrana, a to v závislosti od toho, aké právne predpisy a aká judikatúra štátu sa uplatňujú.

3.2. EHSV víta cieľ, ktorým je podporovať dobrovoľné a zodpovedné oznamovanie, aby sa chránil verejný záujem.

3.3. Komisia v roku 2016 ⁽¹⁾ konštatovala, že presadzovanie práva Únie je naďalej výzvou a zaviazala sa zabezpečiť „silnejšie zameranie na presadzovanie, aby slúžilo vo všeobecnom záujme“. Sledovaným cieľom je proaktívna a nie reaktívna legislatíva, ktorá by bola systematickým prvkom presadzovania práva Únie.

3.4. EHSV konštatuje, že návrh smernice je z hľadiska noriem a cieľov v súlade s existujúcimi európskymi predpismi (Rady Európy, Európskeho parlamentu, Európskej komisie), najmä s odporúčaním CM/Rec(2014)7 Rady Európy z 30. apríla 2014, a vo veľkej miere v súlade s medzinárodnými normami. Tento návrh okrem toho dopĺňa existujúce sektorové právne predpisy EÚ (v oblasti finančných služieb, dopravy, životného prostredia) a politiky EÚ (v oblasti boja proti korupcii, udržateľného financovania, spravodlivejšieho daňového systému).

3.5. V súlade so zásadou subsidiarity bola vecná pôsobnosť obmedzená na porušenia práva Únie (nezákonné činnosti a zneužitie práva) a na tieto osobitné oblasti, kde:

1. treba posilniť presadzovanie práva,
2. takmer neexistencia oznamovania porušení predstavuje kľúčový faktor,
3. porušenia práva môžu viesť k vážnemu poškodeniu verejného záujmu.

3.6. EHSV sa však domnieva, že vzťah medzi právom EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorý môže byť príčinou rozdielov a ťažkostí pri uplatňovaní zásad stanovených v smernici, sa musí vyjasniť.

3.7. EHSV vyzdvihuje pozitívny aspekt smernice, ktorý nabáda členské štáty k tomu, aby na základe zásad uvedených v odporúčaní Rady Európy a na základe judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva prijali rozsiahle a koherentné (komplexné) vnútroštátne právne predpisy. Zároveň bude dôležité zabezpečiť hladké fungovanie zaužívaných rámcov v členských štátoch, pokiaľ rešpektujú zásady smernice.

3.8. Odkaz na prijatie priaznivejších ustanovení v členských štátoch je tiež hodnotený pozitívne. EHSV sa však domnieva, že do smernice sa musí doplniť doložka zákazu zníženia úrovne ochrany, pretože táto smernica nesmie slúžiť na zrušenie alebo oslabenie priaznivejších vnútroštátnych právnych predpisov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 18, 19.1. 2017, s. 10.

3.9. EHSV napokon odporúča, aby sa smernica preskúmala vzhľadom na skutočnosti, ktoré môžu byť známe v budúcnosti a na základe hodnotenia vykonávania smernice. Považuje za relevantné, že smernica obsahuje zmienku o možnosti neskoršieho rozšírenia vecnej pôsobnosti so zreteľom na takéto hodnotenie.

3.10. EHSV opätovne zdôrazňuje význam vykonávania tejto smernice činností v členských štátoch, aby sa vzhľadom na súčasné alebo budúce výzvy zlepšilo fungovanie demokracie, posilnil právny štát, slobody a verejná integrita, keďže sloboda povedať pravdu (alebo parrhesia) je považovaná za základný pilier demokracie.

3.11. EHSV podporuje zriadenie európskej agentúry pre oznamovanie alebo funkcie európskeho ombudsmana zodpovedných za koordináciu národných orgánov pre varovania a monitorovanie oznamovacích línií.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV považuje za neprijateľné, že so sociálnymi partnermi nebolo možné uskutočniť konzultáciu o návrhu smernice podľa článku 154 ZFEÚ. Komisia tento postup nesmie opakovať.

4.2. Výbor odporúča, aby sa smernica vzťahovala aj na sociálnu oblasť a aby sa článok 153 ZFEÚ zaradil k 16 právnym odkazom smernice. EHSV upozorňuje, že v článku 1 (vecná pôsobnosť) týkajúcom sa porušenie práva, ktoré môže oznamovateľ oznámiť, sú z ochrany vynechaní pracovníci. Diskriminácia, obťažovanie, násilie na pracovisku atď. sa v návrhu neuvádzajú. Odporúča preto tieto témy začleniť do smernice.

5. Osobný rozsah pôsobnosti

5.1. EHSV poznamenáva, že veľmi široký osobný rozsah pôsobnosti smernice sa vzťahuje na všetkých pracovníkov verejného a súkromného sektora, ktorí získali informácie v súvislosti s pracovnou činnosťou. Pojem pracovník sa chápe v širokom zmysle slova: každý závislý pracovník v zmysle článku 45 ZFEÚ a každá samostatne zárobkovo činná osoba v zmysle článku 49 ZFEÚ, ale aj každý dobrovoľník, neplatený stážista, konzultant, dodávateľ, subdodávateľ, akcionár alebo člen správnej rady. Táto smernica by mala prispieť k zníženiu rizika poškodzovania dobrého mena, ktorému môžu byť podniky vystavené.

5.2. Bývalí zamestnanci, zástupcovia odborových zväzov pracovníkov a právnické osoby podľa definície v článku 3 môžu oznamovať nekalé konanie a využívať rovnakú ochranu; musia sa jasne uviesť v článku 2 tejto smernice.

5.3. EHSV poznamenáva, že úradníci EÚ by mali mať rovnakú ochranu ako majú zamestnanci členských štátov.

6. Postup oznamovania

6.1. EHSV v súvislosti so zavedením vnútorných systémov oznamovania odporúča, aby boli pracovníci a ich odboroví zástupcovia aktívne zapojení do ich navrhovania a vykonávania.

6.2. EHSV sa domnieva, že zásada postupného oznamovania (vnútorné nástroje oznamovania, oznamovanie príslušným orgánom a oznamovanie zverejnením) zodpovedá zásade zodpovedného oznamovania. EHSV sa však domnieva, že oznamovateľ musí mať rovnakú voľbu prístupu k vnútorným nástrojom alebo k príslušným orgánom, a preto v záujme rovnosti a právnej istoty odporúča skôr dvojstupňový než trojstupňový postup. Z medzinárodných štúdií na jednej strane vyplýva, že dokonca aj v krajinách, kde nie sú povinné vnútorné nástroje oznamovania (Spojené kráľovstvo, Írsko), použije zamestnanec z lojálnosti najskôr vnútorný systém. Preto nehrozí, že sa bude vnútorný systém vo veľkom obchádzať. V prípade vnútorných nástrojov oznamovania je okrem toho ťažké predvídať všetky potrebné výnimky. Na druhej strane vnútroštátne právne predpisy upravujú priame oznamovanie príslušným orgánom (napríklad v prípade trestných činov alebo správnych deliktov). Napokon táto požiadavka sa týka len zamestnancov, pretože ostatní pracovníci sú od nej oslobodení. To predstavuje porušenie zásady rovnosti a vedie k právnej neistote.

6.3. EHSV sa domnieva, že oznamovateľ musí mať na pracovisku možnosť obrátiť sa na zástupcov odborových zväzov a byť nimi zastúpený vo všetkých štádiách oznamovania. Zástupcovia odborových zväzov môžu zohrávať dôležitú úlohu pri poskytovaní poradenstva a ochrany, pretože majú blízko k pracovníkom.

6.4. EHSV odporúča, aby sa záruky poskytované pri preverovaní oznámenia v rámci vonkajšieho oznamovania uplatňovali aj na vnútorné oznamovanie, konkrétne potvrdenie prijatia oznámenia a informovanie o spôsobe vybavenia oznámenia.

6.5. Zo štúdií vyplýva, že najzraniteľnejšie osoby alebo osoby, ktoré vlastnia dokumenty, ktoré by mohli ohrozovať ich život alebo život ich rodiny, sú nútené konať anonymne. Ak je odhalená totožnosť oznamovateľa, ktorý urobil anonymné oznámenie, EHSV sa domnieva, že tento oznamovateľ musí mať nárok na ochranu podľa tejto smernice. Napokon skutočnosť, že podanie bolo urobené anonymne, nesmie byť zámienkou na nevybavenie oznámenia.

7. Ochrana oznamovateľov: dôkazné bremeno a náhrada škody

7.1. Podľa návrhu smernice musí oznamovateľ, proti ktorému boli prijaté odvetné opatrenia, preukázať *prima facie*, že tieto odvetné opatrenia sú následkom oznámenia (dvojitý test), aby sa tak dôkazné bremeno prenieslo. Totiž v súlade so zásadou prenesenia dôkazného bremena (pozri smernicu o diskriminácii) je na zamestnávateľovi, aby preukázal, že odvetné opatrenia nie sú následkom oznámenia.

7.2. Smernica musí precizovať nápravné opatrenia v prípade odvetných opatrení (článok 15 ods. 6) a neprenášať ich do vnútroštátnej právnej úpravy. Videli sme totiž, že právna úprava je odlišná v závislosti od krajiny alebo vôbec neexistuje. V záujme účinnej ochrany oznamovateľov pred všetkými formami postihov (priamych alebo nepriamych) je potrebné, aby sa podľa vzoru zákona z roku 1998 o ochrane oznamovateľov prijatého v Spojenom kráľovstve (Public Interest Disclosure Act 1998) stanovila v smernici povinnosť úplnej náhrady škody bez maximálneho stropu (vrátane stratených rokov do dôchodku v prípade prepustenia).

8. Sankcie

8.1. EHSV sa domnieva, že cieľom smernice je uľahčiť a chrániť oznamovanie. Preto treba vypustiť odsek 2 článku 17, ktorý vedie k zamieňaniu si zodpovedného oznamovania s trestnými činmi, ako je ohováranie alebo krivé obvinenie, ktoré sú už upravené v právnych predpisoch členských štátov.

9. Priaznivejšie ustanovenia a doložka zákazu zníženia úrovne ochrany

9.1. EHSV víta skutočnosť, že smernica umožňuje členským štátom prijať právne predpisy, ktoré sú pre oznamovateľov priaznivejšie. Do smernice sa však musí doplniť výslovná doložka zákazu zníženia úrovne ochrany, aby sa zachovali právne predpisy alebo priaznivejšie ustanovenia, ktoré existujú v niektorých členských štátoch.

10. Podávanie správ, hodnotenie a preskúmanie

10.1. Hodnotenie vykonávania smernice by malo byť povinné, a to prostredníctvom zverejňovania výročných správ (anonymizovaných a štatistických údajov) verejných subjektov a členských štátov, z ktorých bude Komisia vychádzať pri príprave správy naplánovanej na rok 2027 a prostredníctvom ktorých bude informovaná verejnosť.

V Bruseli 18. októbra 2018

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER

PRÍLOHA

Tieto pozmeňovacie návrhy, ktoré získali viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov, boli v priebehu diskusie zamietnuté:

Bod 3.11

Vložiť nový bod:

3.11. EHSV odporúča zamerať sa viac na možnosti predísť tomu, aby nenáležité používanie alebo neoprávnené zverejňovanie dôverných informácií malo negatívny vplyv na verejnú a súkromnú spoločnosť. Dobré meno spoločnosti alebo organizácie by malo byť v dostatočnej miere chránené v prípade konania so zlým úmyslom.

Zdôvodnenie

Dobré meno akejkoľvek organizácie má zásadný význam pre všetky zainteresované strany, v neposlednom rade pre zamestnancov.

Výsledok hlasovania

Za 84

Proti 130

Zdržalo sa 15

Bod 4.1

Vypustiť:

4.1. EHSV považuje za neprijateľné, že so sociálnymi partnermi nebolo možné uskutočniť konzultáciu o návrhu smernice podľa článku 154 ZFEÚ. Komisia tento postup nesmie opakovať.

Zdôvodnenie

Keďže návrh nie je založený na článku 153 ZFEÚ, nevyžaduje sa konzultácia so sociálnymi partnermi.

Výsledok hlasovania

Za 79

Proti 133

Zdržalo sa 18

Bod 4.2

Zmeniť:

4.2. Výbor uznáva, že právny základ pre smernicu je dostatočne široký na to, aby sa mohla zabezpečiť primeraná ochrana oznamovateľov. V záujme právnej istoty však EHSV vyzýva na objasnenie právnej pôsobnosti uplatňovanej na práva pracovníkov. Odporúča, aby sa smernica vzťahovala aj na sociálnu oblasť a aby sa článok 153 ZFEÚ zaradil k 16 právnym odkazom smernice. EHSV upozorňuje, že v článku 1 (vecná pôsobnosť) týkajúcom sa porušení práva, ktoré môže oznamovateľ oznámiť, sú z ochrany vylúčení pracovníci. Diskriminácia, obťažovanie, násilie na pracovisku atď. sa v návrhu neuvádzajú. Odporúča preto tieto témy začleniť do smernice.

Zdôvodnenie

Keďže existujú odlišné pohľady na právny rámec smernice, Komisia musí objasniť túto otázku, pokiaľ ide o práva pracovníkov (článok 153 ZFEÚ).

Výsledok hlasovania

Za 82

Proti 139

Zdržalo sa 14

Bod 6.2

Zmeniť:

6.2. EHSV sa domnieva, že zásada postupného oznamovania (vnútorné nástroje oznamovania, oznamovanie príslušným orgánom a oznamovanie zverejnením) zodpovedá zásade zodpovedného oznamovania, najmä pokiaľ ide o rýchle a efektívne zistenie porušenia a jeho zabránenie pri zdroji, a teda zníženie vnútorných alebo vonkajších rizík. EHSV sa však domnieva, že oznamovateľ musí mať rovnakú voľbu prístupu k vnútorným nástrojom alebo k príslušným orgánom, a preto v záujme rovnosti a právnej istoty odporúča skôr dvojstupňový než trojstupňový postup. Z medzinárodných štúdií na jednej strane vyplýva, že dokonca aj v krajinách, kde nie sú povinné vnútorné nástroje oznamovania (Spojené kráľovstvo, Írsko), použije zamestnanec z lojálnosti najskôr vnútorný systém. Preto nehrozí, že sa bude vnútorný systém vo veľkom obchádzať. V prípade vnútorných nástrojov oznamovania je okrem toho ťažké predvídať všetky potrebné výnimky. Na druhej strane vnútroštátne právne predpisy upravujú priame oznamovanie príslušným orgánom (napríklad v prípade trestných činov alebo správnych deliktov). Napokon táto požiadavka sa týka len zamestnancov, pretože ostatní pracovníci sú od nej oslobodení. To predstavuje porušenie zásady rovnosti a vedie k právnej neistote.

Zdôvodnenie

Je dôležité, aby spoločnosť mala príležitosť riešiť otázku najprv interne, predtým ako oznamovateľ zverejní svoje zistenia. Dvojstupňový postup oznamovania umožňuje rýchlo a účinne porušenia zistiť a zastaviť pri zdroji.

Výsledok hlasovania

Za 78

Proti 145

Zdržalo sa 11

Bod 7.2

Zmeniť:

7.2. Smernica musí precizovať stanovuje nápravné opatrenia v prípade odvetných opatrení (článok 15 ods. 6) a neprenášať ich do postupuje túto záležitosť vnútroštátnej právnej úpravy. Videli sme totiž, že právna úprava je odlišná v závislosti od krajiny alebo vôbec ~~neexistuje~~. V záujme účinnej ochrany oznamovateľov pred všetkými formami postihov (priamych alebo nepriamych) by sa uplatňovanie smernice malo dôkladne monitorovať a posudzovať, pokiaľ ide o účinnosť vnútroštátnych rámcov, je potrebné, aby sa podľa vzoru zákona z roku 1998 o ochrane oznamovateľov prijateho v Spojenom kráľovstve (Public Interest Disclosure Act 1998) stanovila v smernici povinnosť úplnej náhrady škody bez maximálneho stropu (vrátane stratených rokov do dôchodku v prípade prepustenia).

Zdôvodnenie

Je dôležité, aby systémy sankcií a nápravných opatrení založené na vnútroštátnych rámcoch spĺňali základné ciele smernice z hľadiska ochrany oznamovateľov a zároveň rešpektovali zásady vnútroštátnych právnych poriadkov. To je jeden z hlavných aspektov, ktoré treba v súvislosti s uplatňovaním smernice monitorovať.

Výsledok hlasovania

Za	82
Proti	144
Zdržalo sa	10

Bod 8.1

Zmeniť:

8.1. EHSV sa domnieva, že cieľom smernice je uľahčiť a chrániť oznamovanie. Preto treba ~~vypustiť~~ objasniť odsek 2 článku 17, ktorý ~~vedie~~ môže viesť k zamieňaniu si zodpovedného oznamovania s trestnými činmi, ako je ohováranie alebo krivé obvinenie, ktoré sú už upravené v právnych predpisoch členských štátov.

Zdôvodnenie

Hoci je potrebné zaoberať sa dôsledkami zverejňovania falošných, zavádzajúcich a neopodstatnených informácií prostredníctvom ukladania efektívnych, primeraných a odrádzajúcich sankcií, mal by sa riadne objasniť rozsah pôsobnosti týchto sankcií v členských štátoch.

Výsledok hlasovania

Za	87
Proti	147
Zdržalo sa	6

Bod 1.4

Zmeniť:

1.4. EHSV uznáva, že ~~nabáda Komisiu, aby prehodnotila právny základ smernice je dostatočne široký na zabezpečenie vhodnej ochrany oznamovateľov, tak, že do neho zahrnie aj práva pracovníkov s odkazom na článok 153 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. V záujme právnej istoty však EHSV vyzýva na objasnenie právnej pôsobnosti uplatňovanej na práva pracovníkov.~~

Zdôvodnenie

Články, ktoré EK určila za právny základ, môžu plne zaručiť zlepšenie presadzovania práva Únie zavedením nových ustanovení o ochrane oznamovateľov s cieľom posilniť riadne fungovanie jednotného trhu a správne uplatňovanie politik Únie a súčasne zaistiť zosúladené vysoké normy z hľadiska ochrany oznamovateľov v sektorových nástrojoch Únie, kde už príslušné pravidlá existujú. V snahe zabrániť nejasnostiam v súvislosti s právnym základom týkajúcim sa práv pracovníkov je však potrebné tento aspekt vyjasniť.

Výsledok hlasovania

Za	84
Pri	133
Zdržalo sa	6

Bod 1.4

Vložiť nový bod za súčasný bod 1.4:

EHSV je presvedčený o tom, že právny rámec na ochranu oznamovateľov by mal byť koncipovaný tak, aby umožňoval rozlišovať medzi informáciami, ktoré sa môžu zverejniť len v rámci podniku, a informáciami, ktoré sa môžu poskytnúť orgánom alebo dokonca aj širokej verejnosti. Toto je obzvlášť dôležité v prípade obchodných tajomstiev.

Zdôvodnenie

V návrhu by sa malo jasne stanoviť, že informácie, ktoré obsahujú obchodné tajomstvo, musia oznamovatelia nahlásiť vždy interne v rámci podniku, pretože ak by sa takáto informácia dostala na verejnosť, škoda spôsobená podniku by bola nezvratná.

Výsledok hlasovania

Za 89

Pri 149

Zdržalo sa 7

Bod 1.6

Zmeniť:

1.6. EHSV v záujme rovnosti a právnej istoty odporúča (článok 13) dvojstupňový postup oznamovania, v rámci ktorého bude môcť oznamovateľ podľa svojej voľby najskôr použiť vnútorné nástroje s cieľom rýchlo a účinne porušenia zistiť a zastaviť alebo obrátiť sa na príslušné orgány a následne sa v prípade potreby môže obrátiť na príslušné verejné orgány a, ak je to vhodné, na občiansku spoločnosť/médiá.

Zdôvodnenie

Je dôležité, aby spoločnosť mala príležitosť riešiť otázku najprv interne, predtým ako oznamovateľ zverejní svoje zistenia. Dvojstupňový postup oznamovania umožňuje rýchlo a účinne porušenia zistiť a zastaviť pri zdroji.

Výsledok hlasovania

Za 89

Pri 144

Zdržalo sa 8

Bod 1.10

Vypustiť:

1.10. EHSV odporúča, aby sa v článku 15 ods. 5 urobila zmena týkajúca sa *prima facie* dôkazného bremena. Stačí, ak oznamovateľ „poskytne skutkové okolnosti, na základe ktorých urobil oznámenie“.

Zdôvodnenie

Toto odporúčanie nie je založené na znení návrhu stanoviska (7.1). Hoci by to bolo možné napadnúť, zásada presunu dôkazného bremena je v texte uvedená neutrálne.

Výsledok hlasovania

Za 93

Pri 148

Zdržalo sa 7

Bod 1.11

Zmeniť:

1.11. V záujme účinnej ochrany oznamovateľov pred všetkými formami postihov (priamych alebo nepriamych) by sa pri uplatňovaní smernice mala dôkladne monitorovať a posudzovať efektívnosť vnútroštátnych rámcov. EHSV v článku 15 ods. 6 odporúča, aby sa náhrada škôd neriadila vnútroštátnou právnou úpravou (ktorá je rozdielna), ale aby sa v smernici podľa vzoru právnej úpravy v Spojenom kráľovstve stanovila úplná náhrada škôd bez maximálneho stropu.

Zdôvodnenie

Je dôležité, aby systémy sankcií a nápravných opatrení založené na vnútroštátnych rámcoch splňali základné ciele smernice z hľadiska ochrany oznamovateľov a zároveň rešpektovali zásady vnútroštátnych právnych poriadkov. To je jeden z hlavných aspektov, ktoré treba v súvislosti s uplatňovaním smernice monitorovať.

Výsledok hlasovania

Za 95
Pri 143
Zdržalo sa 9

Bod 1.12

Zmeniť:

1.12. EHSV žiada ~~objasnenie~~ zrušenie odseku 2 článku 17, ktorý by mohol viesť k zamieňaniu si zodpovedného oznamovania s krivým obvinením považuje za nepotrebný (sankcie za ohováranie alebo krivé obvinenie upravuje vnútroštátne právo).

Zdôvodnenie

Ako k bodu 8.1.

Výsledok hlasovania

Za 96
Pri 147
Zdržalo sa 7
